Jolsvai András

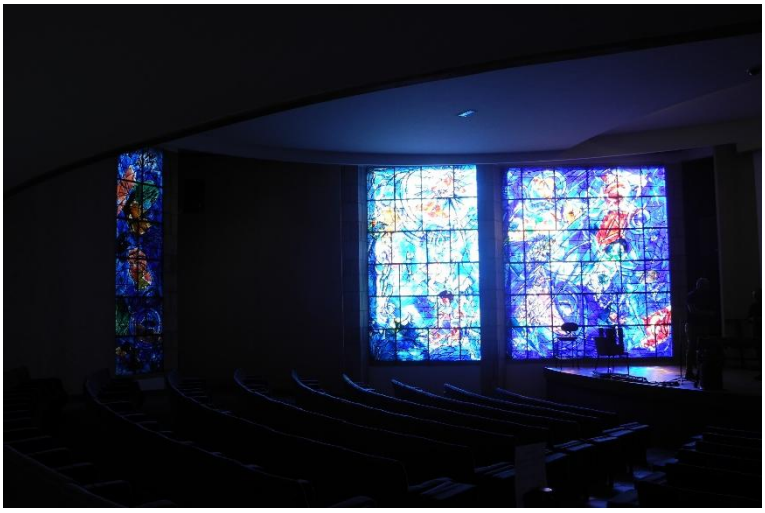
Nizzai egynapos

Ha akadna olyan utazó, aki – elég oktondi módon – csupán egyetlen napot hajlandó áldozni erre a különleges szépségű délfrancia városra, mondom, ha – feltéve, de nem megengedve – akadna ilyen, és miután végigsétált az angol promenádon, és bebarangolta már az óvárost, és járt a főtéren, megcsodálta az orosz templomot, megmászta az erődhegyet és megnézte délben, hogyan sütik el a helyiek az ágyút a tetején, szóval, ha teljesítette a kötelezőket, és még mindig maradt ereje, ideje, kedve, hogy belekóstoljon a város múzeumi kínálatába, nos, akkor a következőket tudjuk ajánlani, távirati stílusban.

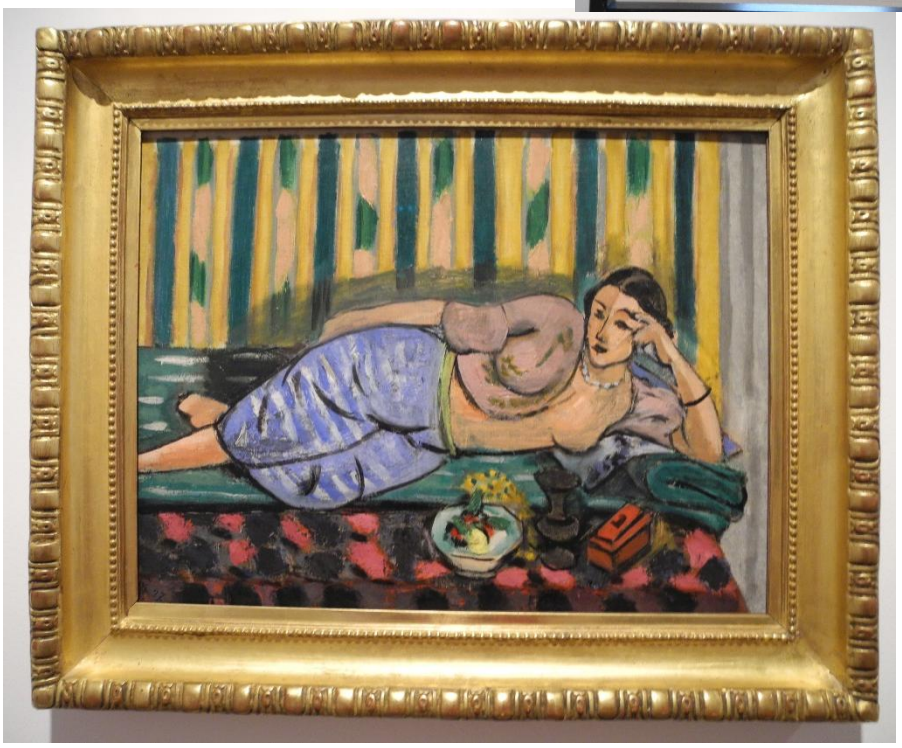
Kezdetnek Chagall és Matisse, természetesen. Mindketten laktak is itt (illetve a közelben), ahogy a francia képzőművészeti élet színejava, de ők talán hosszabban és odaadóbban, mint a többiek. Chagall szép, új (múzeum)-épületet kapott, ahol elférnek emberes vásznai is, bár itt ezekből kevesebbet csodálhatunk. A mú-

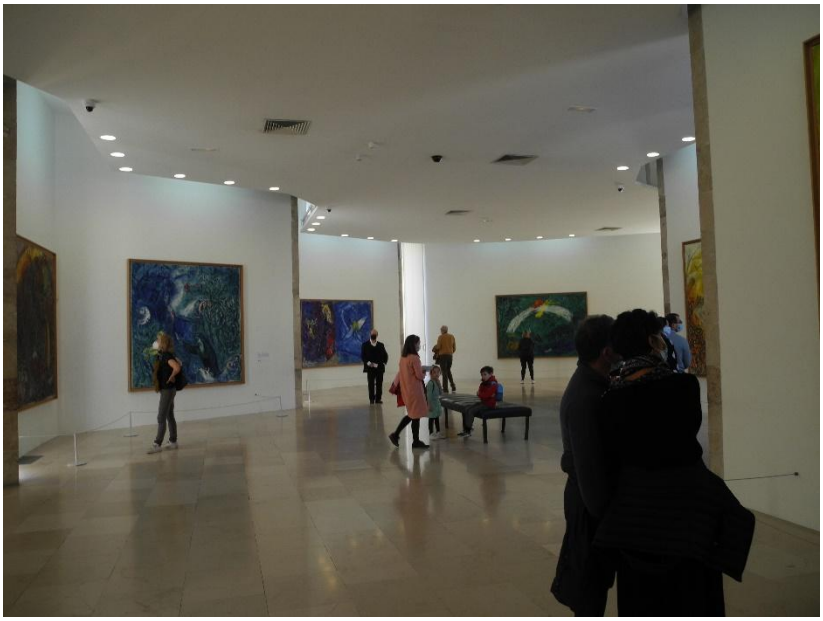
zeumnak inkább a grafikai anyaga gazdag, vázlatok és illusztrációk, meg a csodálatos templomablak-tervek, melyeken élete utolsó szakaszában dolgozott. Minden hibátlan itt, bár a nyitva tartás elég franciás. Kinyitnak tízkor, becsuknak délben, aztán kettőkor nyitnak megint, hogy ötig fogadhassák a látogatókat. Minderről persze csak a bejáratnál tájékoztatnak, s minthogy a múzeum Cimiezben van (ami egy hegy meg egy hajdani község neve, mely az idők során összeolvadt már Nizzával), az óvatlan turistának gyakran van miért mérgelődnie.

Hacsak nincs annyi esze, hogy amíg a chagallisták meg-

gondolják magukat, meglátogatja a Matisse-múzeumot (ugyane hegy túlsó oldalán, négy buszmegállónyira innen). Matisse évtizedekig élt itt, egy hajdani szálló egyik lakosztályában, melyet aztán a leszármazottak a városnak adományoztak. Itt tehát az eredeti állapotok is láthatóak, noha történtek komoly hozzáépítések az idők során. Odabent mindig van

időszaki kiállítás is, kortárs képzőművészek alkotásaiból, s persze van az állandó tárlat, a mester (vázlatos) életmű-kiállítása, különös tekintettel az itt született alkotásokra. (Érdekes, véletlen párhuzam Chagall-lal, hogy utolsó munkája Matissenak is egy közeli falu templombelsőjének festése volt: ezek a vázlatok adják a tárlat befejező anyagát.)

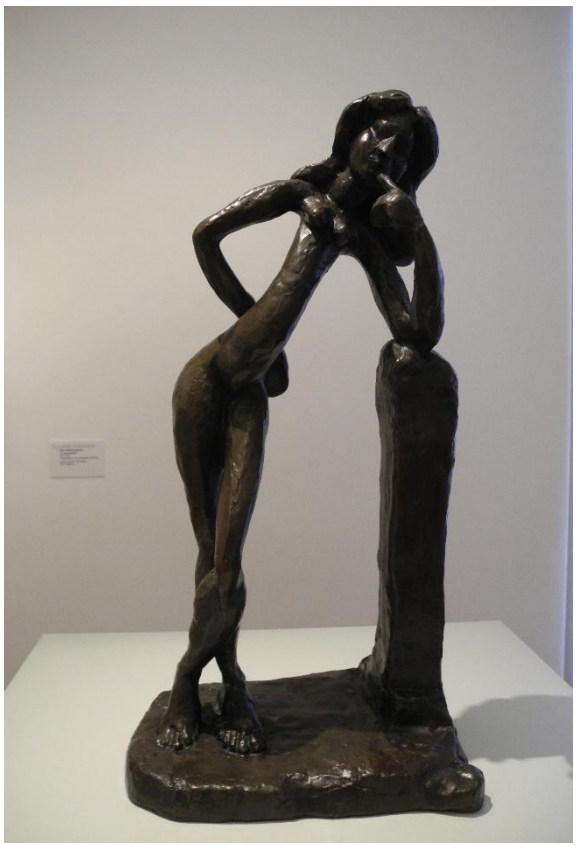
Na, ha ez megvan, még sincs este, akkor jöjjön a Massena-villa. André Massenáról persze minden gyerek tudja, még a legkisebb is, hogy Napoleon egyik leghíresebb tábornoka volt (ha mégsem, tessék elolvasni Feleki László remek Bonaparte-életrajzát), de azt már kevesebben tudják, hogy nizzai olasznak született, Andreaként, hiszen a város, leszámítva a leszámítandókat, az ezernyolcszázhatvanas évekig Olaszországhoz tartozott (holott Olaszország még nem is létezett, de ne vesszünk el a részletekben), s csak azután lett francia. Akárhogy is, Massena emlékét a mai Nizzában nagy odaadással ápolják, róla van elnevezve a főtér, aztán egy iskola és nem utolsósorban leszármazottjai hajdani villájában működik a nevét viselő múzeum. Alakját itt semmi be nem árnyékolja, sem talján származása, sem egykori árulása Bonaparte visszatérésekor: Massena maga a zsinórmérték a nizzai történelemben.

Az persze már csak a véletlen (ez a nagy mókamester) számlájára írható, hogy éppen most egy nagyszabású Napoleon-kiállítás látható a Massena-villában. (Folyton változó időszaki tárlatai három-négy hónapig vannak nyitva.) Napoleon és az irodalom, ez a cím, és ez a cím elég tágas ahhoz, hogy sok minden beleférjen a Pármai kolostortól a Goriot apón át az Emlékiratok megannyi fordításáig. Vagyis a Napoleon által írt (diktált) munkáktól a róla szóló szép-és szakirodalomig. Lenyűgözően széles a skála, jól látszik, hogy a franciák (sőt, a világ) máig nem tudta megemészteni ezt a különös figurát, aki egyik kezével elvitte a polgári jogalkotást Európába, másikkal meg vérbe-tűzbe borította az egész kontinenst, hullahegyeket hagyva maga után.

És ha túlestünk a Massenán, még ott van a Szépművészeti (az, mondjuk, felejthető), aztán a Modern Művészeti Múzeum, az Afrika Múzeum, hogy a Sportmúzeumról már ne is beszéljünk. (Nem fogunk.) És ott vannak a csodálatos egyházi műemlékek, monostorok, templomok, maguk is megérnének egy külön napot.

Volt egyszer egy kiváló útikönyvem, Firenzéről szólt, mely efféle fejezetekre oszlott: Egy hét Firenzében, Hat nap Firenzében, Öt nap stb. Az utolsó, mely az Egy nap Firenzében címet viselte, igen rövid fejezet volt. Valahogy így szólt. „Ha csak egy napja van erre a csodálatos városra, hagyja a fenébe az egészet, üljön ki a főtérre, nézze a Dávidot és igyon meg egy jó kávét.”

Fotó: Tanyi Adrienne